

Un număr vechiu 2 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR: **DIMITRIE ALEXANDRESCO**

Decanul Facultății de Drept din Iași, fost Procuror-general la Înalta Curte de Casație

PRIM-REDACTOR: **ION N. CESAURESCU**

REDACTOR-PROPRIETAR: **I. S. CODREANU**

ABONAMENTUL

Pe an, în România, cu Tabla. . . 45 lei
6 luni 20
3 luni 10
Străinătate: 8 lei pe an, 25 pe 6 luni

*Apare de două ori pe săptămână
sub redacțiunea unui comitet*

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
București, **CALEA RAHOVEI**—5
Lângă Palatul Justiției
TELEFON № 16/98

SUMAR

Concluziuni depuse de D-nii avocați: C. Nacu, Take Ionescu, C. G. Disescu și N. Miteșcu, la Curtea de Apel București, sect. II, din partea D-nei Niculescu, în procesul cu D-l Otețeleșanu-Câmărășescu, ce s'a judecat în ziua de . . . Noembrie cor.

JURISPRUDENȚA :

Înalta Curte de Casație și Justiție s. II: *Vasile Duță*, recurs corecțional;

Curtea de Apel București s. II: *Matache Scărlătescu cu Maria Petre Stan*.

Implicarea în penal. — Competința la contravențiile actelor de stare civilă, de d-l D. C. Zaharia.

CONCLUZIUNI

Depuse de d-nii avocați C. Nacu, Take Ionescu, C. G. Disescu și N. Miteșcu, la Curtea de Apel București, Secția II din partea d-nei Niculescu, în procesul cu d-l Otețeleșanu-Câmărășescu ce s'a judecat în ziua de . . . Noembrie.

Am arătat Curții cum precizăm cererea d-nei Niculescu : d-sa pretinde restituirea sumei de 250000 lei, ce a remis-o în mai multe rânduri d-lui Otețeleșanu, plus 100000 lei daune, dobânzi de la intentarea acțiunii și cheltuieli.

Am arătat cum d-l O. aflându-se în situațiune critică și ne mai având nici un mijloc de credit, a determinat pe d-na N. ca, pentru d-l O. și în socoteala d-lui O. să ia cu împrumut în diferite rânduri 250000 lei, garantând plățile cu moșia sa Belcinul.

Asupra naturii acestei acțiuni, d-l O. caută a introduce o diversivno. Se obițează că la tribunal d-na N. a pretins că banii i-a dat cu titlu de împrumut; la Curte, convențiunea ce se invoacă s'ar apropria mai mult de mandat. Obieștiunea nu are însă nici o valoare, când destiunea este de a se ști dacă trebuie împlinită obligațiunea ce și luase, orice caracterizare legală i s'ar da.

Înainte Honoratei Curți, adversarul a declarat că *eo ipso* d-sa este obligat la restituire, dacă s'ar proba numai elementul material al remiterii banilor.

Obieștiunea deci, în chiar susținerea adversarului, nu are influență asupra dreptului în sine, ci numai asupra cererii de daune a d-nei N. Susținându-se că e vorba de împrumut, prin aceasta se caută a se evita condamnarea la daune interese. Pe când, dacă în realitate ar fi un contract special, prin însăși remiterea sumelor, d-l O. este obligat nu numai la sumele pe cari în realitate le-a încasat d-sa, ci și la plata tuturor valorilor, capital și accesorii, pe cari d-na N. le-a plătit la rândul ei, cu ocazia împrumuturilor sale.

Susținerea adversarilor nu influențează deci obligația în sine, ci numai quantumul ei.

Cu atât mai puțin este întemeiată critica la adresa hotărârii tribunalului, în ce privește daunele de 20000 lei acordate, cu cât tribunalul admițând sistemul chiar al adversarului în această privință, acordă numai dobânzi de la intentarea acțiunii, la suma ce a admis-o, adică dobânda legală la 140000 pe aproape 3 ani ce însumează 20000 lei.

Care este însă convențiunea ce a avut loc ?

Din toate piesele procesului, din toate probele administrate, precum și din caracterizarea relațiilor de drept ce ele prezumă, rezultă că a fost în intențiã comună ca d-na N. să ia cu împrumut sume de bani, necesare realmente d-lui O. Cum aceste necesități au avut loc într-o perioadă de timp mai îndelungată, de aceea și relația juridică creată nu izvorăște dintr'un singur act, ci din toată seria de acte ce s'au petrecut.

Deși convențiunea părților se dovedește după cum se va vedea, și cu fiecare în parte din probele ce invocăm, totuși ea rezultând dintr'un complex de operațiuni, se poate deci invoca tot acest complex în sprijinul cererii d-nei Niculescu.

Dovada, că convențiunea părților este astfel cum am precizat-o, reese din toate împrejurările procesului.

a) La epoca primelor împrumuturi, d-na N. nu avea nevoie de nici o sumă de bani. Acest punct este esențial. Partea adversă a crezut să facă dovada contrarie. Este primul punct pentru care Honorata Curte a decis să se facă dovadă de către d. O., după propria sa cerere.

Se știe că adversarul n'a putut face această dovadă. Dinpotrivă martorii d-sale, Eschenazy și Duduleanu, au mărturisit contrariul.

b) La epoca primelor împrumutări și chiar mai târziu, se dovedește cu prisosință că situația financiară a d-lui O. eră desperată.

În adevăr moșia Belcinu, pe care Creditul dăduse 160.000 lei ipotecă, deci valorând atunci maximum 300.000 lei, mai eră grevată în rangul II de o ipotecă de 90.000 lei Moșia Tărtășești cumpărată cu 550.000 lei eră grevată cu aproape această sumă (45+70+380 mii lei).

Aveea sa imobiliară, singură a cărei existență s'a dovedit, eră deci afectată la maximum, prin urmare credit real nu avea.

Avea oare credit personal ? Nu, pentru că după cum se va probă în urmă, d-sa personal nu a putut niciodată oferi în lichidarea situațiilor sale bănești vreun concurs în afară de cel provenind din creditul pe imobile.

Dar, lipsa de credit personal rezultă, în mod complet,

din chiar scrisorile adversarului. Astfel într'o scrisoare, d-sa spune: «..... trebuie să plătesc chiar acum 3000 lei. *Am căutat în toate părțile și n'am găsit*». In altă scrisoare mai spune că: «..... primii prin Ioniță optsute..... este mult dar nu mă scapă și-mi trebuie astăzi până la 4 ore (eră probabil vorba de vreun protest) trei mii lei..... și cu aceasta scap de beleaua în care mă găsesse».

Lipsa de credit explică prin urmare de ce d-l O. a recurs la averea d-nei N. pentru a putea obține sumele de bani de cari mai avea nevoie. Și cum aceste nevoi au durat un interval de vre-o 5 ani, se explică de ce totalul operațiunilor, prin care d-na N. a procurat bani d-lui O., s'au săvârșit de asemeni în același interval.

c) Din scrisorile d-lui O. rezultă de asemeni că intervențiile făcute în favoarea sa au fost mai multe și reiterate.

In scrisoarea anterioară împrumutului de 30.000 lei, d. O. spune: «Fă tot ce poți și ia cel puțin 15000 lei, ca să pot începe lucrarea mea la București». In urmă lucrurile se continuă. D-l O. mulțumește «... pentru partea ce ia (d-na Niculescu) la necazurile sale».

D-l O. intervine la Credit, serie apoi că va stărui să se trimită actele la Craiova, va telegrafia dacă va fi nevoie, etc.

d) Acest mod de a interpreta relațiunea juridică în litigiu reese din însăși acțiunea, pe care partea adversă a căutat s'o pue în contradicție cu declarațiile sau pretențiile d-nei N. Ea nu spune că toate împrumuturile sunt cu 5 ani anterioare anului 1905, ci spune numai că sunt 5 ani de când au început relațiunile de afaceri.

Ceeace demonstrează până la evidență această susținere, este că d-sa reclamă 100.000 lei daune, lucru ce presupune neindeplinirea unei convențiuni.

e) Scrisorile d-lui O. vorbesc în mai multe locuri de afaceri luate global, fiecă a aranja toate, sau că recunoaște că d-na N. a făcut multe pentru d-sa, etc.

Așa că trebuie a se privi actele juridice ale d-nei N. ca un singur tot, soluție ce ce confirmă din neexistența contradicției ce se pretinde a exista între acțiune și obiectul acțiunii, precum și din însăși recunoașterea părții adverse că de s'ar dovedi remiterea banilor, *eo ipso* urmează a fi restituiți. Această recunoaștere a părții adverse cadrează numai cu susținerea noastră: pentru că de ar fi împrumuturi izolate, pure și simple, trebuie a se dovedi și obligațiunea de restituire.

Daunele

Cu modul acesta cererea noastră de daune este cu totul justificată.

Tribunalul a crezut că daunele în împrumutări nu pot fi de cât echivalentul dobânzilor. De acea a acordat numai 20.000 lei ce reprezintă echivalentul dobânzii legale la suma ce a acordat, calculându-se aceasta de la intentarea acțiunii până la pronunțarea hotărârii.

Din momentul însă ce s'a stabilit că nu este un simplu împrumut, cererea de daune este cu totul admisibilă. Rămâne doar a se stabili că d-l O. nu și-a împlinit obligația și că în adevăr daunele au fost suferite. Acest lucru nu e numai necontestat, dar din momentul ce se neagă însăși obligația, aceasta presupune implicit o neexecutare.

Cu atât mai mult era cu totul justificată cererea de daune, cu cât s'a stabilit că d-l O. a uzat de mijloace ilicite. Reaua sa credință rezultă din prepararea ce și-o făcea de la început, de a nu putea fi la un anume moment tras la răspundere, neiscăbind nici una din scri-

surile ce adresa, precum și din neexistența sentimentelor a căror declarație falsă o făcea totuși cu atâtă sentimentalitate, și cari sentimente manifestate cu atâtă profunziune au fost desmințite, în mod atât de categoric de tot ce s'a urmat.

Daunele însă n'au consistat numai în dobânzile datorite de d-l O., însă neplătite, precum ei și din faptul neplăței atât a capitalului cât și a dobânzilor, cari au avut de rezultat vinderea moșiei, din care d-na N. n'a mai luat de cât 5000 lei, dintr'o moșie de 940 pogoane.

Odată stabilite daunele în momentul intentării acțiunii atunci când ele trebuiesc definitiv fixate, atât sumele cerute, și cari reprezintă valoarea obligațiunilor luate de d-na N. în numele d-lui O., cât și aceste daune negreșit traduse în sume de bani, trebuiesc să producă dobânzi din momentul intentării acțiunii și până la achitare.

Probele.

D-na N. a prezentat, în primul rând, scrisori emanând de la d-l O. (dintre cari numai două semnate).

D-l O. a negat proveniența lor. A trebuit ca expertiza grafică să decidă:

«Că scrierile și subscrierile din cele 9 acte (scrisori).... sunt scrieri și subscrieri proprii ale d-lui Nicolae Cămărășescu-Otetelescu».

Aceste scrisori au fost mai întâiu invocate, în contra autorului lor, ca început de dovadă scrisă, pentru a fi în urmă completate cu alte dovezi.

O primă probă a acțiunii sunt deci scrisorile d-lui O., așa cum sunt invocate în primul rând numai ca început de dovadă.

I. Ce este începutul de dovadă?

De la început trebuie să observăm că partea adversă a pretins că are în favoarea sa opiniunea lui Pothier, călăuza legiuitorului francez mai cu seamă în materia obligațiilor. Dar citația făcută din Pothier se referă numai la unul din cazurile în care el admite existența începutului de dovadă. Și în adevăr în § 759 al tratatului de obligațiuni, Pothier spune: «Il y a trois espèces des écritures non signées des particuliers: — 1° *Les journaux et tablettes*; — 2° *Les écritures sur feuilles volantes, et qui ne sont point à la suite, à la marge ou au dos d'un acte signé*; 3° celles qui sont à la suite, à la marge ou au dos d'un acte signé». «Și citația s'a făcut numai din ultima categorie.

Creдем inutil de a face o expunere teoretică a începutului de dovadă scrisă. Ne mărginim a reproduce expunerea, ce nu e contrazisă de nici un autor sau de vreun repertoriu, făcut în Dalloz, *Obligations*:

4510. — Les écrits, envisagés sous le rapport de la vraisemblance des faits à l'appui desquels ils sont invoqués comme commencement de preuve peuvent être divisés en deux classes.

Dans la première, on range les actes qui contiennent les énonciations suffisantes pour constater les conventions des parties ou les faits juridiques, mais qui ne sauraient former une preuve complète, soit parcequ'ils n'ont pas eu eux-mêmes la force d'une preuve pleine et entière, soit parce qu'ils manquent de quelque condition essentielle à leur validité.

Les écrits de seconde classe sont ceux qui, dans la pensée des parties, n'ont pas eu pour objet de constituer une preuve, mais qui cependant contiennent certaines énonciations qui rendent vraisemblable le fait allégué.

4820 : (Este indiferent dacă actul e nesemnat ; în acest caz să fie scris de parte).

4827. — Les écrits de la seconde classe, c'est-à dire ceux qui, bien que non destinés dans le principe à servir de preuve, peuvent cependant rendre vraisemblable le fait allégué, sont innombrables ; il ne faut pas songer à en présenter une énumération. Nous signalerons seulement ceux sur lesquels la jurisprudence ou la doctrine ont eu l'occasion de s'expliquer.

4828. — Au premier rang de ces sortes d'écrit se placent les lettres missives qui sont fréquemment présentées comme commencement de preuve.

4829. — Les lettres missives peuvent être invoquées comme commencement de preuve, non pas seulement lorsqu'elles parlent d'une manière précise du fait qu'il s'agit de prouver, mais lors même qu'elles n'y font qu'une simple allusion.

4838. — Des simples notes sur feuilles volantes, signés , ou même non signés, mais écrit de la main de celui auquel on les oppose, peuvent former un commencement de pr. par écrit.

4868. — 5° Les écrits qui énoncent la somme d'une manière incomplète..... 6° Les réponses obscures, évasives ou artificieuses à un interrogatoire.

Din această expunere, se observă că scrisorile prezentate constituiesc cel mai caracterizat act pentru a dovedi verisimilitatea convențiunei pretinse.

Ele dovedesc în primul rând cererile de bani.

Ele dovedesc chiar remiteri de bani..... « multe ai făcut », etc.

Dar, de oarece scrisorile prezentate de d-na N. nu erau destinate în intenția d-lui O. , autorul lor, să serve de dovadă, astfel ca să conțină proba completă și îndubitabilă a faptului pretins, ele intră însă în categoria a 2-a de inscrișuri de care vorbește Dalloz, și în care este suficient a vorbi numai indirect sau lăaturalnic de faptul ce se pretinde a se dovedi, să facă numai aluziune la faptul a cărui verisimilitate se invoacă.

Or, din scrisori rezultă nu numai primirea sumelor, dar desigur obligația de restituire, și atunci ce prezumpție mai puternică se poate pretinde ? În adevăr, în scrisoarea cu 100.000 lei de la d-na Caneciu, d-l O. spune d-nei N. să precizeze chiar termenul împrumutului, și de oarece precum se știe, și precum se vede mai jos, acest împrumut eră făcut pentru d-sa, atunci nu e oare aci o prezumpție de restituire ?

Mai mult de cât atât. De asemenea această declarație ? « Noi amândoi iubita mea suntem una și te rog să ai încredere că le vom arăna pe toate așa ca să putem fi scăpați amândoi ? » Cum putea d. O. să aranjeze toate, ca să scape și d-na N. altfel de cât plătind ipotecile după Belcin ? Există un alt mod de a putea aduce acelaș rezultat ?

În fine, pentru suma de trei mii lei, din care se declară că a primit prin Ioniță opt sute, d-l O. adogă : « Peste trei săptămâni am bani și îi inapoez, căci știu că și tu ai multe, dar ale tale sunt și ale mele... » Ce înseamnă această frază : ale tale sunt și ale mele ? Poate fi ea referitoare numai la banii ceruți prin această scrisoare ? Pentru aceștia promitea restituirea, așa că eră inutil a face o declarație generală. Dar, mai mult decât atât, dacă pentru o sumă atât de mică se obligă la restituire, este admisibil să nu se fi obligat ca atare pentru sume alte cu mult mai importante.

Iată de ce partea adversă, presiunând această consecință fatală, caută să nici nu intre în discuțiune dacă există sau nu obligațiunea de mai sus.

II. Proba scrisorilor

§ I. Inceputul de dovadă

Din cele de mai sus rezultă că scrisorile nerecunoscute, dar totuși dovedite, ale părții adverse, constituiesc în primul rând un inceput de dovadă, pentru a justifica admiterea probelor complementare.

Partea adversă a căutat să facă obiecțiuni asupra inceputului de dovadă. Ele se rezumă în a spune 1) că nu există inceput de dovadă decât pentru 15.000 lei, 3000 lei, etc. ; 2) că nu constituie un inceput de dovadă scrisoarea referitoare la împrumutul de 100.000 lei ; 3) că nu există inceput de dovadă pentru împrumuturile de 30.000, 73.000 și 76.000 lei.

Întâmpinările nu au cea mai mică seriozitate. Inceputul de dovadă nu rezultă numai din inscrișuri care ar conține cuantumul sumelor. El poate rezultă din ori ce inscriș, care ar face simplă mențiune de împrumuturi, de remiteri de bani, de cereri de sume, fără să se fi enunțat cotitatea sumei. Iată în adevăr ce spune Aubry & Rau (§ 764 text și nota 48 și 52) : « Dans la seconde classe des écrits susceptibles de former un commencement de preuve, se trouvent ceux qui ne constatent pas précisément le fait allégué, mais qui renferment des énonciations de nature à rendre ce fait vraisemblable.

« Au nombre de ces écrits, qu'il est impossible d'énumérer viennent se ranger : ... les reconnaissances de dette qui n'en énoncent pas la quotité ».

Iată de asemenea Larombière, art. 1347 : No. 30. « La lettre par laquelle le vous prie, en alléguant une nécessité urgente de me compter de l'argent, peut elle-même fournir contre moi, un commencement de preuve de la numération de la somme ». (Este cazul cătorva mențiuni din scrisorile procesului).

« Tout écrit qui énonce l'existence d'une dette mais sans en déterminer la quotité ou la cause, forme un commencement de preuve qui autorise l'admission, de la preuve par témoins, pour établir la quotité de la somme, ou la cause de l'obligation.

No. 31. « Il n'est pas même exigé que l'existence de l'obligation soit formellement et précisément exprimée. Il suffit que les énonciations de l'écrit y fassent allusion d'une manière plus ou moins directe ». (Vezi încă Dalloz, 4868, loco cit.).

În al doilea rând, tot ca observație generală, obiecțiunile adversarului nu sunt fundate, și pentru că, desigur, precum vom arată, împrumuturile pretinse de noi ca fiind în contul d-lui O. , are fiecare un inceput de dovadă, — scrisorile, pe lângă inceputul de dovadă ce-l constituie fiecare din ele, în mod izolat, constituiesc încă un inceput de dovadă luate în totalul lor.

S'ar pricepe să nu se poată invoacă dovezi din o altă piesă, când există o piesă preconstituită care să serve ca probă, între cari ar fi o contrazicere, dar nu se poate pretinde acest lucru, atunci când inscrișul în intenția părții nu a fost destinat a servi de probă. Serisorile departe de a se contrazice se confirmă în totul. În acest mod a judecat, precum eră și natural, Casația franceză în 27 Noembrie 1893 (Sirey 1895. I. 167 ; D. P. 1894. I. 60. Pr. fr. Preuve, 620) : « Les éléments constitutifs du commencement de preuve par écrit peuvent être puisés dans des actes distincts ».

Din toate scrisorile, se vede că au existat enunțări de sume de bani fixe, precu și enunțări de alte sume de bani remise, a căror cotitate nu a fost însă precizată, și care urmează a fi singură determinată.

Dacă deci nu este necesar, precum am arătat, ca scrisorile să conțină enunțarea completă a sumelor, și dacă aceste sume se pot stabili în cotitatea lor din alte elemente de probare, concluzia este că obiecțiunile părții adverse trebuie înlăturate. Conchizând astfel suntem cu totul consecinți cu noi înși-ne, de oarece diferitele acte petrecute nu trebuie considerate ca acte juridice separate, ci ca aplicări în diferite rânduri a aceluiași juridic care consistă, cum am zis, în angajarea de către d-l O. ca d-na N. să se împrumute în socoteala sa.

În sistemul dezvoltat, singurul juridic, nu era nevoie să avem început de dovadă izolat pentru fiecare împrumut. Rămânea să vedem dacă celelalte prezumpții ar fi putut stabili sumele în mod precizat. De aceea am și expus această prezintare, pentru că scrisorile conțin enunțiațiuni, cunoscute Curții, cari fac verisimilă admiterea acestor prezumpții.

Vom arăta însă, ca lux de probă în ce privește începutul de dovadă, pentru că scrisorile știute constituiesc în același timp grave prezumpții în dovedire, că noi avem început de dovadă pentru fiecare din împrumuturile a căror restituire o cerem, început de dovadă așa cum se cere de către adversar.

1. *Avem început de dovadă pentru împrumutul de 100.000 lei*

Scrisoarea de 100.000 lei nu conține numai un simplu consiliu dat d-nei Niculescu.

a) Pentru că în prima ei parte se referă la *necazurile proprii* ale d-lui O.

b) Pentru că precum spune tribunalul, adversarul prezintă «cuvintele și motivele ce are a invoca la d-na Caneacu pentru a obține împrumutul, acest interes mare ce pune părătul nu poate fi luat ca un consiliu prietinesc, pentru că în acest caz părătul nu numai că nu are a se jenă, semnând scrisoarea, dar natural era ca să aibă o mulțumire sufletească, ajutând cu experiența sa în afaceri pe o femeie, pentru care el nutrește cele mai curate sentimente de iubire și deci semnarea scrisorii neapărat că avea loc; că, prin urmare, părătul prin această scrisoare urmărea un interes al său personal».

c) Pentru că, după ce spune d-l O. în scrisoare, că Constantinescu n'a făcut nimic, adică că nu speră nimic sigur; ceace înseamnă că avea un interes personal. Mai mult încă, după ce spune că: *nu sper nimic sigur*, d-l O. adaugă: «dacă va fi ceva dimineață se va isprăvi, dacă nu atunci toate sânt farse și trebuie să-l lași pe el la o parte», ceace înseamnă că d-sa pune în curent pe d-na N. de ceace făcea, sub îngrijirea sa, Constantinescu, făcând și aprecieri asupra demersurilor acestuia.

d) Pentru că scrisoarea mai adaugă... «Să-i mai spui... că... și 30.000 de lei ai împrumutat astă iarnă tot pentru această cumpărătoare însă atunci n'ai putut termina, căci îți lipsește suma de care voești să te împrumuți azi...». Or, dacă d-l O. care cerea *cel puțin* 15.000 ca să poată începe *lucrarea* sa la București, și aceasta după cum se știe în iarna 1899, și care precum se știe a obținut în realitate 30.000 din împrumutul Niculescu, prin intermediul lui Constantinescu, dacă d-l O. spune că, cei 100.000 lei ce zice d-nei N. să-i ia dela d-na Caneacu, sunt necesari *tot pentru afacerile* d-lui O. pentru cari au fost necesari și cei 30.000, de a cui afacere e vorba? Nu declară oare însuși d-l O. în scrisoarea de 15.000 lei că-i trebuie să înceapă lucrarea sa la București?

Prin urmare dacă se va dovedi, precum se va face mai

complet în urmă, că cei 30.000 lei s'au luat de d-l O. Atunci se constată că ambele prime două împrumuturi sunt neseperabile; ambele sau făcut tot pentru d-sa.

e) Pentru că în scrisoare d-l O. stipulează și termen de plăți.

f) Pentru că determină și suma de plătit avocatului.

g) Pentru că și celelalte scrisori, după cum se va vedea încă se referă prin aluziunile ce se face la împrumuturile anterioare.

2. *Avem început de dovadă pentru împrumutul de 30.000 lei.*

În adevăr se știe că scrisoarea de 100.000 lei conține început de dovadă și pentru 30.000 lei. Ambele sume se referă la o singură trebuință a d-lui: *lucrarea de la București*. La Martie 1899 se încheie cu Creditul un împrumut de 300.000 lei. El însă nu poate fi realizat. Moșia era scoasă în vânzare. Și atunci d-l O. scrie: «Fă tot ce poți și ia cel puțin 15.000 lei; ca să pot începe operația mea la București». Or, în aceiași scrisoare găsim: «Nu știu ce ai făcut la București cu Constantinescu. Numai tu poți să mă scapi, fă-o te rog și viața mea toată este a ta. *Cuțu de fule mâine*». De aci rezultă, că dacă se cere 15.000 lei cel puțin, nu urmează că nu se poate dovedi că în realitate s'a dat în urmă 30.000 lei. Căci vine însuși Constantinescu să declare, după chiar chemarea d-lui O. că el a procurat 30.000 lei, și apoi vine însăși declarația știută din scrisoarea de 100.000 lei. Or, scrisoarea adaugă că cei 15.000 sunt necesari numai pentru *începerea* lucrării, lucru ce se confirmă îndată când se spune: *numai tu poți să mă scapi*.

Așa că scrisoarea aceasta poate singură servi ca început de probă pentru chiar împrumutul de 30.000 lei.

3. *Avem început de dovadă pentru suma de 73.700 lei.*

Pentru a pune în deplină lumină această susținere să facem expunerea cum s'a făcut împrumutul din 1903. Acest împrumut se știe că se contractează de d-na N. în 11 Ianuar 1903. Or, în 19 Iunie 1902 d-l O. încheiasc de la Credit un împrumut suplimentar de 40.000 pe Belcin, care însă nu se realizează de cât 6 luni mai târziu. Ei bine, la 9 Iulie stil nou 1902 (25 Iunie stil vechiu) adică numai 6 zile după împrumutul d-lui O., d-sa face la Credit o cerere (vezi adresa Cred. cu No. 7296 907) în care se spune: «Cu petiția înreg. la No. 10932 din 9 Iulie 1902 d-l N. Cămărășescu Otetelișeanu a cerut a i se da o copie după actul.....». Această copie eră necesară d-nei Ana Niculescu, care voia să contracteze un împrumut de la Societatea de asigurare «Patria». D-l I. Constantinescu care a fost însărcinat cu scoaterea copieii a dat d-nei Niculescu originalul act.

Aceste acte Constantinescu le depuse deci la Societatea Patria, împreună cu titlurile celelalte ale moșiei d-nei N., unde însă d-na N. n'a putut răuși să contracteze un împrumut. Ei bine, toate aceste acte conform adresei Soc. Patria din 20 Ianuar 1903 stil nou (adică 6 Ianuar 1903 stil vechiu) s'au expediat de Societate la Craiova, unde într'adevăr la 11 Ianuar d-na N. contractează un nou împrumut de 73.700 lei.

Toate acestea după intervenția cui se fac? Eată ce spune d-l O. în scrisoarea sa: «Măine mă duc lu București, la Constantinescu, îi voi cere acele acte și ți le va trimite imediat sau dacă nu, îți voi telegrafia dacă va fi nevoie». Eată deci cel mai suficient început de dovadă, act scris al d-lui O. care face cea mai verisimilă prezumpție că faptul s'a petrecut.

În fine, împrumutul de 76.000 lei din 1905 a servit în parte pentru plata celor 30.000 lei, din ipoteca Minulescu din 1899 (vezi actul de radiare), precum și pentru plata dobânzilor la împrumuturile de mai sus, cari au început de dovadă.

Așa se explică de ce noi am cerut prin acțiune 250.000 lei, adică: 100.000 primul împrumut Caneciu, în care banii s'au numărat toți d-lui O., apoi 73.700 de asemenea; și în cele din urmă împrumutul de 76.000 din care 30.000 au servit să se plătească ipoteca către Minulescu, care bani i-a luat tot d-l O. și restul până la 76.000 a servit la plata dobânzilor către d-na Caneciu. Este inadmisibil că d-na Caneciu să fi acordat un al 3-lea împrumut fără să reție dobânzile scăzute.

§ 2. *Dovada scrisorilor.*

Vom arăta mai în urmă, expunând prezumțiile ce completează dovada acțiunii, cum scrisorile constituiesc și ele o prezumpție doveditoare a pretențiilor d-nei N.

III. *Proba interogatoriului.*

În al doilea rând, noi avem încă un început de dovadă în scris, care chiar lipsind scrisorile ar fi suficient ca să serve de o asemenea început de dovadă.

Am demonstrat Curței de ce răspunsurile în justiție sunt un prețios element de probațiune.

În ipoteza că răspunsul la interogatoriul ar conține enunțări ambigue, contradictorii, obscure, și mai cu seamă inexacte sau de rea credință, este cert că atari răspunsuri constituiesc împotriva autorilor lor, cel mai categoric început de dovadă.

Este cu totul clar că cineva care dă răspunsuri evasive sau mincinoase să aibe un interes de a ascunde adevărul.

Iată de ce soluțiunile jurisprudenței sunt cu totul rationale.

Astfel Aubry et Rau (*loco-citat*) arată că în numărul inscrirurilor care servă de început de dovadă figurează: «les réponses obscures, évasives ou contradictoires aux interpellations faites par le juge dans un interrogatoire».

De asemenea Dalloz, *loco-cit.* 4778:

4778.— Le commencement de preuve par écrit peut encore résulter de l'obscurité affectée des réponses à l'interrogatoire, de leur ambiguïté. Le juge en est appréciateur.

Il a été jugé en ce sens: 1° Que la dénégation et contradiction d'une partie constatée dans un procès-verbal d'interrogatoire, sur faits et articles, peuvent être admises comme commencement de preuve par écrit.

2°. Que les ambiguïtés dans les réponses faites dans un interrogatoire sur faits et articles, peuvent être considérées par les juges comme constitutives d'un commencement de preuve par écrit, quand ces ambiguïtés rendent vraisemblables à leurs yeux le fait allégué.

3. Qu'il n'est pas nécessaire que l'interrogatoire renferme des aveux formels, la portée des réponses qu'y sont faites est souverainement appréciée par les juges de la cause.

Il a été jugé aussi que les aveux d'une partie résultant de déclarations reconnues mensongères, faites par elle lors d'une comparution à l'audience, peuvent former un commencement de preuve par écrit».

Să cercetăm într'adevăr ce rezultă din răspunsul D-sale la interogatoriu.

În primul rând adversarul minte asupra unor fapte care sunt de natură să rezolve procesul, fapte care însă se dovedesc în urmă ca adevărate, și cari prin aceasta probează falșitatea mărturisirei.

În această categorie intră denegarea luării banilor, a existenței relațiilor de bani, a existenței convențiilor verbale, a existenței corespondenței, a existenței conceptului de telegramă care demonstrează relațiunile de bani, a punerii în administrația moșiei a finului D-sale, a neintervenței sale în împrumutul de 30000 lei, a afirmării că nu a intervenit în afacerea actelor dela Creditul Rural spre a fi predate Patriei.

În al doilea rând, adversarul face nu numai mărturii false ci introduce elemente străine întrebării, cu intenția vădită de a-și întemeia răspunsul.

Or, din răspunsurile de categoria întâia, dacă ele se dovedesc a fi neadevărate, rezultă că adversarul avea temere că de ar fi spus adevărul, acest răspuns i-ar fi fost defavorabil —și cu acest rezultat este neindoiș, atunci dovada alegațiunei noastre este evidentă.

Din răspunsurile de categoria a doua rezultă că autorul lor a căutat nu numai să neghe adevărul ci încă să facă verisimilă această tăgăduire, adică să facă imposibilă cercetarea adevărului.

Dacă înainte ca adversarul să știe că noi posedăm scrisori dela d-sa, d-sa răspunde ca nu a avut nici o corespondență cu d-na Niculescu, aceasta constituie o tentativă de a înlătură presupunția ce se putea invoca că poate acele scrisori ar fi conținut vre-o dovadă.

Dacă însă, după ce i s'au prezentat toate acele scrisori și adversarul totuși declară categoric că nu sunt ale sale, aceasta însemnează că autorul avea convingerea intimă că de-ar fi recunoscut acele scrisori ar fi fost ceva defavorabil în potriva sa, ar fi fost ceva care dovedea pretenția noastră.

Trebuia să aibe o oarecare temere pentru ca să spună această minciună.

Dacă astăzi în urma expertizei grafologice adversarul recunoaște acele scrisori, acest lucru este încă o formă a procedurilor de a denega continuu adevărul.

În adevăr, astăzi tactica este inversată, se recunoșteră scrisorile dar nu se mai recunoaște conținutul.

Aceasta este o manoperă ce se deoacă în fața justiției!

Să coroboreze Curtea denegarea dela interogatoriu, cu încercarea de a contraface semnătura, lucru ce în modul cel mai evident se poate constată din o simplă comparațiune cu oricare din semnăturile adversarului, din orice piesă de comparațiune, din orice citațiune, din ori act, și cu noua tentativă de a deruta dela găsirea adevărului și se va convinge că în cazul de față este cel mai caracterizat început de dovadă.

Dacă scrisorile erau ale sale de ce le-a negat? Dacă nu se teme de rezultatul expertizei de ce și-a contrafăcut semnătura?

Adversarul crede că răspunde la aceste obiecții prin afirmarea sa, că se teme de a se face cunoscut în public relațiunile străne ce existau între dânsul și d-na N., sau de a face ca soția sa să cunoască acestea?

Dacă ar fi această obiecțiune serioasă, cum explică d-sa opunerea ce a făcut că ședința dela prima instanță să fie secretă?

D-na Niculescu n'a depus oare la dosar scrisorile, dosar public de unde oricine putea să afle de aceste relațiuni. Mai mult decât atâta, d-lor afirmă împreună cu martorii că s'au petrecut scandaluri, din partea d-nei Ana Donath, precum amănințări de tot felul, trageri de foc asupra ambilor soți; aci martorii d-sale spun când că s'au tras asupra d-lui O., aci asupra d-nei O. Toate acestea nu produsese efectul pe care voia să-l evite d-l O? și mai eră vre un motiv serios de temere al vre unui scandal, dacă s'ar fi recunoscut scrisorile? Apoi

nu se așteaptă d-sa că are să urmeze verificarea acestor scrisori? Se înțelegea ca d-l O. să caute a nu se produce aceste scrisori, dar odată ele produse, nerecunoșterea lor din parte-l nu mai avea nici o justificare. Martorii însăși ai adversarului arată că se urmau tratative pentru aranjarea diferendului, și acestea anterior procesului.

Cum deci cutează adversarul să susție că soția sa nu cunoșteă obiectul temerei sale?

Obiecțiunea este deci cu totul neîntemeiată.

Neadevărul, că s'a pus o persoană la dispoziția d-nei N., ca să o ajute în ipoteca de 30.000 lei, este nu numai contrazisă de toate trei scrisori mai importante ale sale, de depunerea acestei persoane ca martor al d-lui O., dar încă din chiar răspunsul său. Căci cum se explică că d-l O. nu avea nici o relație bănească cu d-na N., cu care nici nu se întâlnea, răspunde că l'a întrebat mai multe persoane dacă trebuie să dea bani d-nei N. În ce calitate se adresa d-sale; și de unde știa lumea să se adreseze d-sale.

Același lucru cu Chrisoveloni. De unde avea Chrisoveloni să-l întrebe pe d-sa de d-na N?

Ce dovedește deci interogatoriul luat?

În ipoteza că noi n'am avea nici o scrisoare, cerem a se considera de Curte interogatoriul ca un început de dovadă.

Cu el stabilim verisimilitatea tuturor împrejurărilor, căci ele s'au dovedit a fi astfel precum le prezentăm noi, și contrariu răspunsurilor d-lui O.

Cu scrisorile adversarului se dovedește dinpotrivă că d-sa a luat bani cu împrumut, că a avut relațiuni de bani, că știa de împrumutul de 100000 lei, că a avut interes să nu se întâlnească cu d-na Niculescu și mai cu seamă s'o evite, că a pus la dispoziție d-nei Niculescu omul ca să caute banii, că a dat actele, și că a scris acele scrisori.

Dacă se va dovedi încă și quantumul sumelor precum și remiterea lor, interogatoriul împreună cu aceste prezumții este suficient spre a sprijini în mod cu totul complet pretențiunile noastre.

Or, mai mult de cât atata. Toate răspunsurile dela interogatoriu sânt contrazise t omai de, scrisorile sale. Sânt deci două serii de mărturisiri, unele orale, altele scrise care se contrazice. Care puteau fi acele adevărate. De sigur, că nu cele făcute în urmă, cu ocazia procesului. Neadevărul declarațiilor orale este deci dovedit de chiar acele scrisori.

IV. *Dovada din scrisori*

Am stabilit că adversarul la pretențiunile noastre a oșus inexactități. Am stabilit, și este în memoria Curței modul complet cum s'a făcut aceasta, că răs, unșul infidel și neexact este dat cu rea credință.

Am mai stabilit că fiecare scrisoare poate constitui prin ea însăși un început de dovadă, urmând oarecum sistemul adversarului, care nu admite de cât acest mod.

Însă am mai stabilit că scrisorile referindu-se la întreaga serie de fapte, concordanța lor, asociată cu răspunsurile false poate fi considerată în mod indubitabil ca prezumțiuni de fapt pentru a complectă începutul de dovadă. după cum și răspunsul falș din interogatoriu constituie de asemenea nu numai un început de dovadă dar și prezumții de fapt tinzând la complectarea începutului de dovadă rezultând din scrisori; și viceversa, răspunsurile infidele dela interogatoriu, constituind un început de dovadă, servă de prezumțiuni de fapt pentru completarea probei rezultând din acest interogator.

Așa că scrisorile nu numai că constituiesc un început de dovadă ci odată admise ca atare, conțin în ele și prezumții puternice, concordante, pentru a adeveri faptul verisimil, adică pentru a adeveri că faptul este nu numai verisimil, ci și adevărat.

Se cunoaște interesul ce avea d-l Otetelișanu în împrumuturile d-nei Niculescu, se cunosc cererile sale de bani, fie de sume fixe, fie aluziuni generale la sume nearătate. Se știe că în scrisori, adversarul spune că numai d-na N. poate să-l scape, declarație care o face la început, când spune că voește să înceapă lucrarea sa la București.

În urmă, după ce recunoscuse că numai d-na N. poate să-l scape spune d-nei N. că multe i-a făcut, și în schimb își dai în garanție toată viața. În fine, în urmă de tot spune ca să aibe încredere d-na N. că le va aranja pe toate, așa ca să scape și el și d-na N. Cum putea scăpa d-na N. decât prin plata datorilor sale.

Dovada din scrisori a întregii sume să face însă și din citirea scrisorilor în întregul lor, care în prima lor parte conțin declarații de iubire, pentru a învăli chestiunea de bani într'o atmosferă, care să-i asigure succesul.

Dacă așa s'a petrecut, atunci nu se poate încheia mai bine această ordine de idei, de cât cu raționamentul Tribunalului, că: de oarece «scrisorile toate..... în prima lor parte, copind declarațiuni de așa natură, că nu o femeie ca reclamanta, lipsită de prevedere și uitându-se pe sine și copiii săi în rățăcirea sa, dar orice altă persoană însă în termen de strânsă prietenie cu părătul, nu neapărat i-ar fi cerut chitanță de primirea banilor».

V. *Martorii.*

Înainte onoratului Tribunal, am justificat cu depunerile martorilor primirea sumelor de către d-l O. Depunerile sunt în dosarul Tribunalului și rugăm pe onorata Curte să le examineze.

Încercările făcute de adversari de a face să reiasă nesinceritatea depunerilor martorilor noștri nu merită a fi luate în considerare. Este însă de observat că adversarul a simțit cât de convingătoare trebuia să fie depunerea martorei Ana Donath, care asistase la toate remiterile de bani, și s'a încercat s'o facă a dispăre din țară, în ventând acea fabulă puțin inteligentă că a tras cu revolverul, fie în d-l O. fie în soția d-sale, și tot în acest scop a căutat să prezinte pe martora ca o isterică, ori ca o epileptică. Credem că certificatul unui medic, de valoarea științifică și onorabilă ca acea a profesorului Marinescu, este suficient pentru a distruge depunerile martorilor și certificatul medical adus de adversar.

La martorii aduși de noi, partea adversă a oșus contra-martori. Cei de la tribunal se mărginesc a prezenta pe d-na N. ca o persoană ce nu știa să cultive pământul. Pentru că depunerile acestor martori nu le servia la nimic, înaintea Onoratei Curți au făcut să se admită de a se ascultă noi martori.

Apărătorii d-lui O. au propus Onoratei Curți, și Curtea a înveuiințat, să se facă dovada prin martori: 1. Că d-na N. avea datorii pentru care a trebuit să facă împrumuturile. Or, rezultă din depunerile martorilor părți adverse că d-na N. avea o datorie de 6000 lei la d-nul Pohl în 1894, adică cu 6 ani înainte de împrumutul de la Minculescu. 2. Au căutat chiar să precizeze că împrumutul de 100.000 făcut de la Caneanu a servit la plata datorilor către Duduleanu și Eschenazi, pentru care au propus ca martori pe d-na Duduleanu și chiar pe bancherul Eschenazi.

Acești martori vin și afirmă că a existat o singură datorie de 6000 către Eschenazi, consistând în polițe subscrise de d-na N. și girate de d-l Duduleanu.

3. Că banii împrumutați au fost dați fiului d-nei N. care i-ar fi pierdut în cheltuieli desfrânate și la joc de cărți.

Oare crede Onorata Curte necesar să mai răspundem unei asemenea vădite neexactități! Cum, împrumuturi de 30.000, 100.000 este să primească atari întrebări?

4. Că am ținut în casă pe fratele meu maiorul Baldovin; faptul este exact chiar azi locuște cu mine, însă maiorul Baldovin are o pensie care face să primească real, deducându-se toate reducerile, 384 lei.

5. Că am încercat șantajul către d-l O. cerându-i 30—40.000 lei, sub amenințarea că de nu ne va satisface această cerere îl vom face de răs. Ce temei oare să pue Curtea pe țăranul Boerică, și cum se poate închipi ea d-na N. să încerce un șantaj prin intermedierea unui servitor. Cât pentru martorul căpitan Niculescu, fiu vitreg al d-nei N., pe care l'am fi putut recuza, să nu uităm că el declară că propunerea de împăcare către d-l O. a fost făcută din propria sa inițiativă.

6. În fine, știind că suntem în situațiune a dovedi că pentru mai toate împrumuturile d-l O. ne-a dat concursul său, pentru a dărâma cu totul dovezile noastre, la interogator, a afirmat că departe de a ne fi dat un ajutor, din contra, d-sa a consiliat pe Chrisoveloni să refuze împrumutul pe care i l'am fi cerut noi. Și ca să dovedească că nici odată d-sa nu ne-a dat ajutorul și chiar concursul ce pretindem a propus ca martori pe însuși Chrisoveloni și pe Constantinescu. Cel dintâiu spune că nu-și aduce absolut aminte de toate acestea, iar cel de al doilea spune că prin insistența d-lui O. a efectuat împrumutul de la cumnatul său Minculescu.

Iar afirmarea acestui martor că liberarea planului și hotârniceii moșiei Belcinul s'ar fi făcut de el fără știrea d-lui O. este în patentă contradicție cu adresa Creditului către Primăria Craiovei, pe care am notat-o mai sus.

Este de observat că d-na Duduleanu, martora d-lui O. declară că «auzit că d-na Niculescu s'a împrumutat de la d-na Caneciu cu nu știu ce sumă; acest lucru mi l-a spus d-l Ghiță Popescu..... omul d-nei Caneciu. Mai spunea acest domn că banii cu care s'a împrumutat d-na Niculescu i-a dat d-lui Cămărășescu. Și în a doua a sa depunere declară că: «am auzit în Craiova vorbindu se mai de toată lumea că d-na Niculescu ar fi împrumutat bani d-lui Cămărășescu. Am auzit pe lângă cealaltă lume..... și pe d-l Ghiță Popescu, care era prieten al casei și care spunea că d-na Niculescu o să piardă moșia pentru că a dat banii d-lui Cămărășescu».

Iacă deci însuși martora adversarului venind să confirme pe martora Ana Donath.

VI. Presumpțiunile din acte

Vom privi și această probă în mod izolat, ea și cum n'am avea alte probe, cu cari să vie în congruență. În primul rând se observă corelațiunea și concordanța împrumuturilor d-lui O. și a împrumuturilor d-nei N. De trei ori d-l O. face împrumut, de trei ori d-na N. face împrumut.

În privința împrumutului de 30.000 lei am observat că el are un început propriu de dovadă, oșebit că este inseparabil de împrumutul de 100.000 lei contractat ca urmare a scrisorii arătate.

În privința împrumutului de 100.000 lei, trebuie înălțurată obiecțiunea adversarului că ar fi un simplu

sfat dat d-nei N., căci de ar fi să urmăim cerința adversarului, scrisoarea ar constitui însăși dovada împrumutului.

Acest împrumut de 100.000 lei se face în ziua de 13 Mai, de la persoana și în condițiile arătate în scrisoare.

D-l O., care făcuse un împrumut pe moșia Tărtășești de 300.000 lei, cum explică că nu realizează acest împrumut decât la 2 Iunie 1900, când făcuse inscripția împrumutului încă din 12 Martie 1899?

De ce a așteptat mai bine de 14 luni?

Moșia era scoasă în vânzare, avuseseră loc termene de vânzare, la Februarie 99, la Noembrie 99 la Februarie 900 și ultimul termen era fixat la 31 Mai 1900. Creditorul urmăritor Chrisoveloni, reprezentând casa Economu, era oare mai avantajat să primească suma rămasă liberă de la Credit în 1900 decât în 1899 când s'ar fi datorit dobânzi la toți creditorii ipotecari pe 14 luni mai puțin?

Adversarul a presimțit că presumpțiunea ce se degajază din întârzierea realizării împrumutului este din cele mai grave. De oarece se aruncă un dubiu extraordinar asupra susținerii sale. El a simțit că aci este nodul gordian pentru împrumutul de 100.000 lei. De aceea el s'a străduit neconștient să prezinte explicări acestei circumstanțe.

Într'un prim rând de concluzii la Tribunal se spune: «Până să se termine formalitățile, din partea unui creditor Diaconescu venind poprire la Credit a făcut ca să se întârzie realizarea împrumutului, căci Creditul acordase deja 300.000 lei în 1899 așa că casa Economos prin Chrisoveloni a cerut scoaterea în vânzare a moșilor».

Aceasta înseamnă că Diaconescu ar fi făcut poprirea ulterior inscripției ipoteci, și că Chrisoveloni ar fi scos moșia în vânzare tot în urma acestei inscripții.

În alt rând de concluzii, depuse la 18 Martie 1908, adversarul spune că Diaconescu făcând poprire «cu drept cuvânt Creditul a oprit împrumutul și tocmai la Martie 1899 a început să studieze din nou actele».

Acelaș lucru se declară în suplimentul de concluzii final în care se spune: «S'a oprit orice lucrare și tocmai la Martie 1899..... începe să se studieze actele de către advocații Creditului».

Este de mirat persistența înaintea Curții de a stăruii în aceeași explicațiune!

Diaconescu retrăsese poprirea anterior înscrierii actului de 300.000 lei și anume în ziua de 3 Martie 1899. Când Creditul și d. O. fac inscripția actului de ipotecă totul este terminat, părțile sunt definitiv legate, convenția este un lucru împlinit. Așa se explică de ce Creditul a făcut actul la 12 Martie 1899, adică 10 zile după retragerea poprirei Diaconescu.

Și atunci nefiind piedica Diaconescu decât o invențiune, făcută în interesul cauzei, repetăm întrebarea: De ce a așteptat d-l O. 14 luni, cu amenințarea de vânzare moșiei, plătind dobânzi de 8, 12 și 14% în loc de 5% cât ar fi plătit la Creditul Rural?

Mai cu seamă întrebarea noastră capătă o forță foarte semnificativă dacă observăm că împrumutul nostru făcându-se la 13 Maiu 1900, d-l O. încheie cu Creditul rural un *act adițional*, autentificat de Tribunalul Notariat Ilfov la 20 Mai 1900, prin care se decide realizarea împrumutului de la 12 Martie 1899.

În acest act adițional, se arată în primul său alineat că el se încheie în urma votului Consiliului de administrație a Creditului emis în ședința dela 30 Mai st. nou 1900 (adică 17 Mai 1900 st. vechiu).

Întrebăm deci din nou cum se explică că d-l O. care

a stat în suspendare 14 luni să procedeze la realizarea numai 4 zile dela data actului de ipotecă a d-nei N. ?

Partea adversă, după ce a epuizat încercarea de a explica întârzierea realizării din cauza poprirei Diaconescu, a mai încercat încă o explicațiune din nefericire cu aceiași succes.

Iacă ce se spune în concluziile dela Tribunal: «Dacă d-na Niculescu a răsușit să se împrumute la 13 Mai 1900, d-lui Oteteleșeanu nu i-a profitat intru nimic căci el a trebuit să aștepte realizarea împrumutului de 300.000 lei la 2 Iunie 1900», și în alte concluzii: «dacă eră ca banii să se serve pentru ridicarea vânzării, aceasta se putea regula imediat cu Chrisoveloni, singurul care sesese moșia în vânzare și nu se așteptă până la Iunie».

Ce adorabilă demonstrațiune! ca și cum realizarea de la Credit se putea face imediat!

S'a văzut că eră necesar facerea a unui act adițional și totuși după acest act au trebuit 12 zile până la facerea actului de realizare.

Rămâne deci stabilit că numai în urma împrumutului d-nei N. a putut să procedeze — și aceasta imediat — la realizarea împrumutului care lăncezind de 14 luni, a putut să reinvie numai după 4 zile în urma împrumutului d-nei N.

Iată deci presupunțiunea concludentă cu scrisorile, martorii și răspunsul inexact dela interogatoriul, că împrumutul de 100.000 lei a fost remis d-lui O.

Vom vedea în urmă aceeași dovadă făcută prin presupunțiunea ce se desprinde din socoteli.

În privința împrumutului de 73700 lei am văzut că d-l O. a dat din dosarul său dela Credit actele necesare d-nei N. în ziua de 25 Iunie 1902, posterior numai 6 zile împrumutului său dela 19 Iunie 1902; împrumut ce nu s'a realizat decât peste 6 luni.

Este eterna poveste a împrumuturilor d-lui O. care așteaptă luni de zile până să poată fi realizate!

Când face d-na N. împrumutul de 73000 lei? Am văzut că la 11 Ianuarie 1903, adică 6 zile după ce societatea «Patria» expediase acele acte la Craiova. Și cine a stăruit pentru această expediție? Insuși d-l O. precum arată în scrisoarea sa?

Iată deci o a doua prezumțiune tot așa de gravă ca și cea dintâi, și pentru împrumutul de 73000 lei! Căci în rezumat cum s'a făcut acest împrumut? El s'a făcut: 1) prin intervențiunea d-lui O.; 2) prin intermediul omului său; 3) cu actele sale; 4) 6 zile după trimeterea actelor de către «Patria»; 5) trimiteri care are loc conform scrisorii sale; 6) împrumut care a început să fie tratat concomitent cu împrumutul d-lui O. la Creditul Rural, ca supliment asupra moșiei Belcin.

Aceste presupunțiuni de fapt completează începutul de dovadă rezultând din scrisoarea d-lui O., negată la interogatoriul, precum și din negațiunea dela interogatoriul că Constantinescu n'ar fi fost însărcinat cu facerea acestui împrumut, negațiune contrazisă de propriile scrisori ale d-lui O., de adresa Creditului Rural către Primărie și de însuși mărturisirea lui Constantinescu martorul d-lui O.

VII. A doua serie de presupunții

În ce privește presupunțiunile de fapt, fie din socoteli, fie din situațiunile datoriilor ipotecare ale d-lui O. vom proceda în același mod ca până aci, invocând presupunțiunile în mod izolat ca și cum nu am fi stabilit doada noastră cu nici un alt element.

În prealabil ne permitem a supune onoratei Curți că noi nu am fi îndatorați, și ne ar fi imposibil să justi-

ficăm la ce a întrebunțat d. O. sumele ce a primit prin împrumuturile făcute de noi.

După cum se va dovedi mai la vale, situațiunea d-lui O. dela cumpărarea moșiei Tărtășești merge din ce în ce mai rău, datoriile ipotecare cresc continuu prin neplata de dobânzi, ceiace face aproape ridicolă pretențiunea d-lui O. că putea dispune de venituri însemnate, mai ales din împrejurarea că cultiva singur moșia Tărtășești.

Agravarea situațiunei d-sale, care cum zice singur în scrisori era disperată, însoțită de împrejurarea că împrumuturile noastre sunt aproape concomitente cu posibilitatea de a se realiza împrumuturile d-lui O., fac să reiasă că în adevăr d-l O. avea necesitate de bani și că i-a înlesnit realizarea împrumuturilor.

Cu toată greutatea în care ne-am găsi, poate chiar imposibilitatea, de a preciza întrebunțarea de către d-l O. a banilor primiți, totuși avem oarecari date din care rezultă că în adevăr sumele primite i-au servit.

Am arătat dela început că din citirea scrisorilor d-lui O. se deduce situațiunea financiară critică a d-sale, fără niciun credit personal, fără niciun credit real altul de cât cel arătat pe imobile, oberate la maximum lor.

Fie în 1898 fie în 1899 fie în 1900 d-l O. nu a plătit nici o dobândă nici la Creditul Rural, nici la Stancoveci, nici la Bally, nici la Chrisoveloni, care avea chiar termen de vânzare la 31 Mai 1900, de și aceste dobânzi erau de 8% la Chrisoveloni de 12% la Popp, Stănescu și Stancoveci și 14% la Bally.

Dacă precum arată adversarul în socotelile tipărite și depuse pe masa onor. Curți, și care singure trebuiesc cercetate de Curte oricare alte acte neputând fi invocate după închiderea dezbatelor; dacă s'ar fi încesat sumele de bani ce se pretinde, și chiar dacă în realitate ele ar fi fost încesate, pentru ce nu s'a plătit nici 1 leu, în contul dobânzilor scăzute și datorite pe un atât de lung interval de timp?

O a doua observare, tot atât de importantă este că d-l O. nu a dovedit Curței că a plătit vreodată vreosumă oarecare în contul datoriilor sau dobânzilor sale, altfel decât prin noi împrumuturi. Și aceasta nu înainte de Iunie 1900 când lucrul este evident că nu s'a făcut, dar nici măcar în urmă, în perioade mai prospere, când oarecum începuse să și consolideze situațiunea, după ce încetase criza agricolă. Din potrivă, din singurele trei evenimente financiare, ce interesează din situațiunile sale, se dovedește tocmai contrariul.

În adevăr, chiar la Noembrie 1902, după ce recolta după ambele moșii eră culeasă, pentru a se putea face la Creditul rural un vărsământ modic de 10.000 lei tot a fost necesar ca acest vărsământ să se facă de Banca Agricolă în garanția fructelor moșiei conform legei sale. De asemenea la 1 Maiu 1903 când d-l O. arendează moșia Belcin pe 5 ani începători de la 1905, el primind în mână numai 2.000 de lei, iar arendașul obligat fiind să verse casei Chrisoveloni suma de 60.000 de lei, acest vărsământ nu scade datoria la capital decât cu 30.000 de lei căci restul desigur se imputase asupra dobânzilor exigibile, cari deci, erau în întârziere ca aproape un an și jumătate. În 1904, cu ocazia împrumutului suplimentar de 70.000 de lei pe Tărtășești se face din acesta un II-lea vărsământ d-lui Chrisoveloni. Se luă deci de la un creditor spre a plăti pe altul.

Din tot dosarul nu se va putea constată vreun alt vărsământ făcut în contul datoriilor sale de către d-l O.

Cum se explică că la 1903 se arendează moșia pe 5 ani începători dela 1905, și chiar atunci nu se primește

decât o anticipare de 2.000 lei din totala arendă de 120.000 lei, 60.000 de lei servind pentru plata lui Chrisoveloni?

Dar să rezumăm situațiunile datoriiilor d-lui O. la diferitele epoce.

La 1898 se datora lei 745.000 și anume:

Pe Belcin, 160.000 lei la Credit, 90.000 de lei Stănescu-Popp. Pe Tărtășești: 45.000 lei Stancovici, 70.000 lei Bally, 380.000 lei la Chrisoveloni.

La 1900 numai la capital, se datora lei 850.000 și anume:

Pe Belcin, lei 160.000 la Credit, 90.000 lei Stănescu-Popp. Pe Tărtășești lei 300.000 la Credit, 300.000 la Chrisoveloni.

La 1903 se datora 800.000 de lei și anume:

Pe Belcin lei 200.000 la Credit. Pe Tărtășești: lei 300.000 la Credit și 300.000 lei la Chrisoveloni.

Iar la 1904 se datora suma de 786.000 lei și anume:

Pe Belcin lei 200.000. Pe Tărtășești 370.000 la Credit și 216.000 lei Chrisoveloni.

Așa că numai capital datora d-l O. lei 745.000 la 1898; lei 850.000 la 1900 Iunie; lei 800.000 la 1903 și lei 786.000 la 1904.

Așa se vede de ce datoriile la capital nu se micșorează, iar dobânzile cari se ureau la sume atât de însemnate, după cum se va vedea din calculul lor pe perioada 98—900, îngreuié în mod manifest această situațiune.

Este deci o afirmare ridicolă susținerea adversarului că dispunea de venituri când cineva are o atare situațiune. Și dacă acele venituri erau reale de ce nu i-au ajutat la clarificarea situațiunei sale, sau dacă nu la o completă clarificare, cel puțin la o plată a unei părți din datorie.

Aceste observațiuni generale făcute să revenim la socotelile ce a făcut d-l O. prin memoriul său tipărit, unde a cercat să explice că suma de 300.000 de lei dela Credit i-ar fi fost suficientă pentru lichidarea situațiunei sale dela 1900 fără să aibă necesitate de suma de 100.000 lei dela d-na N. împrumutată la 13 Mai în același an.

Împrumutul de 300.000 de lei dela Creditul Rural după ce se scade diferența de curs recunoscută însumând 15.000 de lei, capitalul social de 6000 de lei și rata de 9000 de lei, se reduce la suma de 270.000 de lei, prin urmare la Credit nu avea lichidă decât suma de 270.000 lei fără a socoti reținerile diverse ce actul de realizare le enunță fără să le explice în cotitatea lor.

Ei bine, ce trebuia să se plătească la Iunie 1900?

Trebuia plătit: Lei 56.350 lui Stancovici.

- > 98.137 > Bally.
- > 380.000 capital Chrisovelony.
- > 60.800 dobândă Chrisovelony.
- > 25.602 ratele pe Belcin.
- > 5.000 cheltueli de urmărire și

Lei 625.889 plata de avocat.

Or, la Credit nu eră lichidă decât suma de 270.000 lei, și din noua ipotecă Chrisovelony, scăzând dobânda arătată în act și cheltuelile de înregistrare de 2000 lei, rămânea numai 286.000 lei, adică deci $270.000 + 286.000 = 556.000$ lei.

Prin urmare, pentru a se putea face plata celor 625.889 lei lipsea $(625.889 - 556.000) = 69.889$ lei.

La acești 70.000 lei nu s'a adăogat fonciera, care după cum se va vedea îndată, este de cel puțin 10.000 lei, nici celelalte cheltueli ale actelor și reținerile dela Credit.

Iată deci cum se justifică necesitatea sumei de 100.000 de lei de la d-na N.

Acest rezultat era inevitabil pentru că dobânzile de la 1898—1900 însumau: 11.000 de lei la Stancovici, 28.137 la Bally, 60.800 la Chrisoveloni, 25.602 la Credit, adică peste 125.000 de lei.

La această sumă trebuie adăogată dobânda la Chrisoveloni de încă 12.000 de lei, ce se declară primită în actul de ipotecă, de oarece se datora pe trecut dobânda pe 2 ani, rata 4-a fiind exigibilă încă din 13 Aprilie 1900; trebuie încă adăogată minimum 5.000 de lei cheltuelile de urmărire și plata de avocat la Chrisoveloni și dările funciare de cel puțin 10.000 de lei, calculate prin analogie tot pe 2 ani, și după indicația dată de d-l O. în memoriul său tipărit cum că a plătit anual lei 2.500 fonciera numai la Tărtășești, fără a se adăoga zecimile adiționale și fonciera pe Belcin. Deci peste 150.000 de lei.

Prin urmare și pe calea aceasta am verificat calculul de mai sus.

Să se alăture încă împrejurarea că moșia Tărtășești se vinde la 1898, pentru ieșire din indiviziune, adică se vinde numai fondul iar în 1899 și 1900 a bântuit celebra criză agricolă, așa că d-l O. care trebuia să plătească dobânzi și accesorii în sumă de 150.000 de lei, mai trebuia să facă cheltueli cu cultivarea ambelor moșii; și se va explica ușor atât dispărarea sa din serișori cât și necesitatea sumelor ce am arătat.

La toate aceste prezentări d-l O. face obiecțiuni ridicole. Creditul nu a reținut numai 4.000 de lei din ratele pe Belcin. Este inadmisibil ca Creditul să nu rețină rate datorite, în potriiva clauzelor contractului de împrumut și a statutelor sale.

Este absurd a se crede că Societatea de Credit funciar, persoană morală, să nu rețină de la debitor, cu ocazia unui nou împrumut, ratele datorite pe trecut.

Dar cum Creditul emite pentru fiecare rată o chitanță separată, probă însăși chitanțele prezentate, ba încă pentru fiecare împrumut separat, de ce nu se prezintă și celelalte chitanțe pentru toate semestrele datorite la 1900 și pentru toate împrumuturile? Cine posedă acele chitanțe? Obiecțiunea cu data chitanțelor din 4 Iulie st. n. 1900 nu are nici o valoare, de oarece aceasta înseamnă că ele au fost emise la 20 Iunie st. v. numai câteva zile în urma realizării împrumutului.

Toate sumele de bani au fost reținute prin actul de realizare. Fiind vorba de o lichidare a unor sume reținute la purgă, ele s'au ordonanțat și s'au încasat la datoria pe Belcin câteva zile în urmă, adică atunci când a avut loc realmente ordonanțarea.

Dovada necesității sumei de 100.000 este deci făcută.

Dacă însă, noi n'am fi avut elemente de dedus acest calcul, rezultând din înșiși actele adversarului, am fi putut face această dovadă, precum am arătat, și din prezintarea generală a stărei datoriiilor sale. Dacă pe pe riodul 1898—900 dobânzile erau de 65—70.000 anual, numai acest rezultat justifică calculul.

De asemenea, în urma realizării din iunie 1902, adversarul plătiă o dobândă anuală de cel puțin 60.000 lei. Or venitul său, din memoriul scris eră de 71.889, lucru neexact, pentru că din arenda pe Belcin nu-i rămânea suma de 15.810 lei, pentru că venitul zestral al moșiei lo elile eră numai de 5000 lei (de oare-ce numai $\frac{1}{2}$ din moșie eră proprietatea zestrală a d-nei O.) și de oare ce venitul Tărtășeștilor, nu se justifică că eră în realitate de 60.000 lei, mai cu seamă că se cultivă în regie.

La 1903 Ianuarie, când d-na N. făcuse împrumutul

de 73.700, care eră situația dobânzilor d-lui O.? Aceasta trebuia de dovedit, ca și la 1905. Trebuia adversarul, pentru a înlătură dovada noastră, să producă probele cum lichidă, nu capetele, pe care le-am arătat noi cum le lichidă, ci cum plăti și de unde i ajungea să plătească, acel enorme dobânzi, pe care eră în uzul d-sale de a le lăsa să se aglomereze.

Dacă d-l O. ar fi voit să înlătore prezumpția socolitei noastre, de ce nu a produs d-sa înaintea justiției dosarul secret de la Creditul rural, pe care numai d-sa îl putea produce, spre a se vedea modurile cum s'au lichidat împrumuturile sale, și de ce nu a adus *diversele chitanțe de plată ale dobânzilor în diferitele sale ipoteci, pentru a se vedea de către justiție datele când le-a plătit?*

Noi să aducem aceste chitanțe, când ele se află în buzunarul d-sale?

Cum am putea fi siliți noi să urmărim pas cu pas, și să stabilim ban cu ban, ce a făcut d-l O.? Și cu toate acestea am putut prezintă elemente suficiente ale acestor, ale sale, operații!

Concluziune

Socolitele, menite a explica împrumuturile și plățile d-lui O., vin ca prezumpții de fapt să coroboreze dublul început de dovadă ce am prezentat.

Situațiunile sale explică scrisorile sale, cererile sale de bani, necesitatea împrumuturilor noastre pentru a-i remite sumele, fără de care nu s'ar fi putut face lichidările arătate, la epocile ce s'au perindat.

Aceste prezumpții se completează reciproc cu cele alte prezumpții din acte, precum le am demonstrat.

Scrisorile și interogatoriul, începuturi de dovadă, constituiesc în același timp prezumpții de fapt din cauza conținutului lor, unele explicând pe celelalte, și a termenilor mai sus arătați. Prezumpțiile de fapt, ce rezultă din punerea alături a scrisorilor și interogatoriului, sunt cu totul concludente.

Depunerile martorilor au putut de asemenea, numai prin ele înșile, să completeze începutul de dovadă.

Am stabilit de asemenea daunele noastre, dovedite prin neplata dobânzilor de către d-l O. către creditorii d-nei N., pentru împrumuturi cari în realitate erau ale sale, și prin neexecutarea plăților sale în capete și dobânzi, care au adus de rezultat vinderea moșiei d-nei N., care a primit la vânzare numai suma de 5000 lei. (Vezi sumele de plătit în certificatul Primăriei cu No. 13482/910).

Toate dovezile la un loc stabilesc, sperăm, Onoratei Curți, temeinicia absolută a acțiunii noastre.

Înaltii judecătorii, chemați a decide în cazul de față, vor decide numai în conștiința lor.

Am avut avantajul să ni se recunoască la prima instanță o parte din dreptul nostru, ne rugăm respectuos să ni se consacre acest drept definitiv, și în întregul lui.

Noi nu vom urmă pe adversar, precum nu l'am urmat nici la desbaterile orale, în ce privește aprecierile sale morale.

Ne vom feri chiar să ne mirăm de procedarea adversarilor, de a vorbi de conduită morală în numele clientului d-lor, d-l Nicolae Cămărășescu Otetelișeanu.

Vom încheia, precum am încheiat desbaterile orale, cu ultimul nostru cuvânt:

Dacă e rușinos a nu plăti datorile de onoare, e mai rușinos a pretinde să fi plătit acolo unde trebuia să

plătești. Această rușine a adus rezultatul de a te îmbogăți, sărăcind pe altul.

Pentru Ana Colonel Niculescu

C. Nacu, Taka Ionescu, C. G. Dissescu, N. Mitescu.

NOTĂ — În urma acestor concluziuni Curtea de Apel pronunțându-se la 15 cor., a condamnat pe D-l Otetelișeanu-Cămărășescu să plătească D-nei Ana Colonel Niculescu suma de lei 121900, cu dobânda legală de la intentarea acțiunii și până la achitare, plus 5000 lei cheltuieli de judecată.

Îndată ce considerentele deciziei vor fi gata le vom împărtăși cititorilor noștri.

(N. R.)

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. II

Audiența dela 21 Septembrie 1910

Președenția d-lui D. CUCULI, președinte

Vasile Duță recurs corecțional.

Curtea cu jurați. — Martorii chemați în virtutea puterii discreționale a președintelui. — Dacă dispozițiunea de a nu fi supuși jurământului, este prevăzută sub pedeapsă de nulitate.

Agenții silvici — Dacă ei pot fi jurați — (Art 302 și 263 din procedura penală).

1. *Dispozițiunile art. 302 din procedura penală, că martorii chemați în virtutea puterii discreționale a președintelui să nu depună jurământul, nu sunt prevăzute sub pedeapsa de nulitate.*

2. *Agenții silvici sunt ofițeri de poliție judecătorească cu atribuțiuni limitate și mărginite numai la delictele silvice ce sunt chemați a constata, iar nu la orice delict în genere; prin urmare, întru cât nu se constată că un agent silvic a făcut vre un act într'un proces supus judecării juraților din cele ce intră în atribuțiunile sale de ofițer al poliției judecătorești, el poate fi jurat în acel proces.*

Deciziunea 2769/910. — Respins recursul făcut de Vasile Duță contra Curței cu jurați Mușcel No. 7/910.

Curtea,
Ascultând pe d-l avocat Boteni, în dezvoltarea motivelor de casare; și

Pe d-l procuror St. Stătescu, în concluziuni;

Deliberând,

Asupra motiunii I de casare:

«Procesul verbal al ședinței constată că procurorul a ridicat un incident de amănare, pentru lipsa martorilor Gh Tudosiu și Gh Duță. Judecarea acestui incident la care s'a alăturat și partea civilă nu este consemnată printr'o decizie semnată de judecătorii cari au compus Curtea Se face ce e drept mențiune de acest incident în procesul care constată procedura umată înaintea juraților, dar credem că aceasta nu e suficient Trebuia o hotărâre judecătorească în formă».

Având în vedere că din procesul verbal de audiență se constată că Curtea a deliberat și s'a pronunțat asupra cererii Ministerului public de a se amâna procesul pentru a se cita martorii absenți ai acuzării;

Că această constatare din procesul verbal este suficientă, așa că nu mai era nevoie de o deosebită încheiere a Curței;

Că, de altfel, recurentul nu-și poate face din această împrejurare un mijloc de casare, întru cât înaintea

Curței cu jurații el s'a opus la amânarea procesului pentru chemarea martorilor absenți și Curtea n'a admis amânarea;

Că de aceia motivul de casare este nefondat;

Asupra motivului II de casare:

«Prezidentul Curței în virtutea puterii sale discreționare, chemă martori pe I. I. Brănescu magistrat stagiar și pe Elisabeta C. Grecu sora acuzatului. Acești martori, aduși atunci pentru prima oară, nici odată n'au fost citați în cursul instanțelor premergătoare și nici propuși a fi citați. Nu figurează pe lista de martori comunicată acuzatului, cum cere art. 34) din procedura penală. Martorul I. I. Brănescu a fost ascultat sub prestare de jurământ, deși la aceasta se opune în mod formal art. 302 ultimul alineat din procedura penală».

Considerând că din procesul verbal de audiență se constată că nu s'a opus nimeni la ascultarea martorilor Brănescu și Grecu, cel dintâi sub jurământ, iar al doilea ca simplu informator;

Că, de altfel, prescripțiile art. 302 din procedura penală, ca martorii chemați în virtutea puterii discreționare a prezidentului Curței să nu depună jurământ, nu sunt sub pedepsă de nulitate;

Că de aceia și acest motiv de casare e nefondat;

Asupra motivului III de casare:

«Comisia juraților a fost vițiat constituită, întru cât dintrânsa a făcut parte și Dimitrie I. Anastase, care fiind și funcționând chiar astăzi ca șef al Ocolului silvic Câmpulung nu putea să judece conform art. 263 din procedura criminală căci este prin faptul funcțiunei sale unul din cei mai autorizați ofițeri al poliției judecătorești».

Având în vedere că se constată că în comisia juraților care a judecat pe recurent, a figurat și Dimitrie Anastase, agent silvic;

Considerând că agenții silvici sunt ofițeri de poliție judecătorească cu atribuțiunile limitate și mărginite numai la deliectele silvice ce sunt chemați a constata, iar nu la orice delict în genere;

Considerând că după ultimul alineat de sub art. 210 din procedura penală, nimeni nu poate fi jurat în acea afacere în care a figurat ca ofițer al poliției judecătorești, adică în care a făcut vre un act din cele ce intră în atribuțiunile ofițerilor poliției judecătorești;

Considerând că, în speță, nu se poate constata că ajutorul silvic D. Anastase a făcut, în afacerea în care a judecat ca jurat, vre un act din cele ce intră după lege în atribuțiunile sale de ofițer al poliției judecătorești;

Că, dar, comisia juraților n'a fost rău constituită și, prin urmare, motivul de casare e nefondat.

Pentru aceste motive, Curtea respinge, etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI, SECȚIA II

Audiența dela 4 Septembrie 1910

Președinte d-lui I. E. DOBRESCU, președinte

Matache Scărlătescu cu Maria, Petre Stan.

Deciziunea civilă No. 191

Contestație la executare — Contestația adresată tribunalului care a judecat fondul ca instanță de apel. — Dacă sentința, dată de tribunal asupra contestațiunii, este supusă apelului la Curtea de apel. — (Art. 55 și 402 din procedura civilă).

Deși în procedură la materia contestațiunilor nu există un text precis care să lămurească chestiunea gradelor de jurisdicțiune ale unei contestațiuni, există însă art. 55 din procedura civilă la capitolul I, despre competență, care prevede că tribunalul judecă pricinile venite în apel, dela judecătorul de ocol, iar celelalte pricini le va judeca în întâia instanță, de unde rezultă că o contestațiune la executare adresată tribunalului care a judecat fondul ca instanță de apel și care în definitiv este tot pricină, nu poate

fi judecată de tribunal decât în prima instanță cu dreptul de apel; și aceasta pentru rațiunea că ori ce proces trebuie să parcurgă două grade de jurisdicție, dacă legea nu a zis altfel.

Curtea,

Asupra admisibilității în principiu a apelului făcut de Matache Scărlătescu în contra sentinței cu No. 205/910 a Tribunalului Prahova, secția I, prin care s'a admis contestațiunea făcută de Maria Petre Stan la executarea sentinței cu No 11/99 a aceluiași Tribunal;

Având în vedere că prin această din urmă sentință, s'a confirmat cartea de judecată cu No. 1319/96 a judecătoriei Ocolului Urlați, dată în procesul cu Gh. Stan Jărcăluț și alții, pentru revendicarea a două peșce de pământ;

Având în vedere că contestațiunea, astăzi intimată, mai înainte de orice discuțiune în fond, a ridicat incidentul de inadmisibilitatea apelului, pe motivul că fondul acestei afaceri fiind de competența judecătorilor de ocol, sentința pronunțată asupra contestațiunei la executare este dată de tribunal în prima și ultima instanță;

Având în vedere că art. 402 din procedura civilă care recunoaște părților dreptul de apel în contra sentințelor tribunalului date în materie de contestațiune la executare, prevede numai care este termenul acestui apel, fără să se ocupe de chestiunea gradelor de jurisdicțiune;

Considerând că deși în procedură, la materia contestațiunilor, nu există un text precis care să lămurească această chestiune, există însă art. 55 la capitolul I, «despre competență» care prevede că tribunalul judecă pricinile venite în apel dela judecătorul de ocol, iar celelalte pricini le va judeca în întâia instanță; de unde rezultă, că o contestațiune la executare, care în definitiv este tot pricină, nu poate fi judecată de tribunal, decât în prima instanță cu dreptul de apel, și aceasta pentru rațiunea că orice proces trebuie să parcurgă două grade de jurisdicție, dacă legea n'a zis altfel;

Considerând mai mult, că cu ocaziunea debaterilor parlamentare ce au avut loc la redactarea art. 492, d-1 ministru de justiție, răspunzând d-lui Senator Leon Sachelarie la chestiunea ce ne interesează, a declarat că această chestiune trebuie deslegată după principiile generale admise în noua procedură, după care, orice împrecinat are dreptul la două grade de jurisdicțiune, prima instanță și apelul, și prin urmare când cineva se vede nevoit să facă o contestațiune, fie că este parte interesată direct în pricină, fie că este un terțiu vătămat, dacă se judecă la tribunal fatalmente trebuie să i se recunoască dreptul de apel, care va fi la Curte, și aceasta independent de valoarea litigiului;

Că, așa fiind, Curtea găsește că incidentul este nefondat și prin urmare apelul admisibil;

Pentru aceste motive, Curtea respinge, etc.

(ss) I. E. Dobrescu, Ar. Alexandrescu; Th. Ant. Brăiloiu.

Opiniune

Asupra incidentului ridicat de intimata, având de obiect a se declara inadmisibil apelul făcut de M. Scărlătescu în contra sentinței Tribunalului Prahova, secția I cu No. 205/910;

Având în vedere că prin sentința apelată tribunalul a admis contestațiunea introdusă de intimată la executarea sentinței cu No. 11/899, dată de tribunal ca instanță de apel asupra unei cărți de judecată a judecătoriei ocolului Urlați;

Având în vedere că, contestațiunile, din punct de vedere al competenței, trebuie să urmeze soarta acțiunii principale; că împrejurarea că contestațiunea a fost adresată direct la tribunal, nu poate schimba situațiunea și nici nu poate atribui Curții o competență pe care n'o are dela lege;

Având în vedere că art. 402 din procedura civilă

invocat de apelant trebuie înțeles în sensul principiilor generale în materie de competență, adică că contestația va fi cu, sau fără dreptul de apel, după valoarea obiectului din contestațiune;

Că la acest principiu nu s'a făcut nici o derogatiune prin nici una din dispozițiile relative la contestațiile la executare, de oarece art. 402 arată unde să se îndrepteze contestațiile, fără a se ocupa de chestiunea gradelor de jurisdicție, care rămâne supusă dreptului de comun;

Că art. 402 se ocupă numai de termenul în care trebuie să se facă apelul sau recursul, fără să deroage la dreptul comun în privința competenței;

Având în vedere că, în speță, afacerea principală a fost de competența judelei de ocol, cu apela la tribunal, valoarea litigiului fiind de 1200 lei;

Că prin urmare, și contestația intervenită cu ocazia executării nu poate merge mai departe, fiind judecată de tribunal în prima și ultima instanță, fără ca partea să se poată plânga că a fost privată de cele două grade de jurisdicție, precum nu s'ar putea plânga atunci când s'ar executat o deciziune a Curții și contestația s'ar adresa direct acestei instanțe;

Pentru aceste motive, suntem de părere a se respinge apelul ca inadmisibil.

(ss) St. Miculescu, D. G. Maxim

Impăcarea în penal

În No. 71 din 4 Noembrie a. c. al *Curierului Judiciar*, citesc o carte de judecată a judecătoriei Ocol. Pechea-Covurlui, din 1 Martie 1910, relativ la împăcarea în penal, a cărei soluție mi se pare cu totul contrarie principiului restrictiv al legilor penale și chiar textului art. 82 din legea judecătorilor de ocoale.

Plecând dela ideea că enumerarea cazurilor cuprinse în acest articol, când părțile pot stinge prin împăcare acțiunea publică, ar fi enunțativă și nu limitativă, se trage concluzia că legiuitorul ar fi enumerat numai cazurile mai grave, rămânând ca cele mai ușoare, cum sunt contravențiile și chiar delictele calificate ca contravenții, prevăzute de diferite legi speciale, pentru care pedeapsa ar fi mai mică, să se poată și acelea stinge prin împăcare, măcar că aceasta n'o prevede legea. Mi-se pare cu totul nouă și inadmisibilă această teorie, după care legiuitorul ar fi fixat ca normă pentru stingerea acțiunii publice, gravitatea pedepsei, care trebuie să se aplice infractorilor. Dacă s'ar admite raționamentul din cartea de judecată menționată, și anume că «dacă părțile se pot împăca în delictul prevăzut de art. 239 c. p. unde pedeapsa e până la 2 ani închisoare, cu atât mai mult se pot împăca în acel prevăzut de art. 144 legea organizării comunelor rurale, unde pedeapsa e numai până la 15 zile și e vorba de un interes privat», atunci ar trebui să admitem stingerea acțiunii publice prin împăcare în multe alte cazuri neprevăzute de art. 82 l. j. o. care sunt legiferate tot din punct de vedere mai mult al interesului privat și pedepsite

cu mai puțin de 2 ani închisoare. Ori, se știe că legile penale sunt de strictă interpretare, și după cum *nulla poena sine lege*, tot așa nici o stingere a acțiunii publice, fără text.

Chiar pentru legile speciale, unde legiuitorul a înțeles să se poată stinge prin împăcare acțiunea publică, a spus-o, cum d. ex. în art. 88 din legea meseriilor și art. 44 din vechiul cod silvic. În art. 144 din legea org. c. r. credem că părțile nu pot prin împăcare stinge acțiunea publică, fiindcă nicăeri legea nu prevede aceasta.

D. C. Zaharia

Judecător, Vaslui

Competința la contravențiile actelor de stare civilă

Contravențiile la actele de stare civilă, prevăzute de art. 36 din codul civil, se judecă în primă și ultimă instanță conform 51 l. j. o. fiind că pedeapsa de aplicat este amenda.

Cu toate că aliniatul ultim din acest articol, care prevede contravențiile de această natură, este așezat după excepția cu abaterile care se constată și se pedepsesc de alte autorități, totuși aceasta nu schimbă întru nimic competența prevăzută pentru acest aliniat, cari urmează regula celorlalte legi specificate anume prin art. 51 l. j. o.

În aliniatul penultim al art. 51 se zice că «se exceptează contravențiile și abaterile a căror constatare și pedepsire se va fi dat în căderea altor autorități», deci e vorba de constatare și pedepsire, nu de judecată. Această dispoziție se referă la dreptul acordat d. ex. jandarmilor prin art. 62 l. j. o. de a constata și pedepsi contravențiile ușoare prevăzute de art. 69, 84 și 103 din legea poliției rurale, și art. 46, 49 și 50 din legea drumurilor; apoi, la dreptul acordat prin art. 197 din legea organizării comunelor rurale administratorului de plasă de a constata și pedepsi contravențiile la legea poliției rurale, a drumurilor, a pescuitului și vânătorii precum și la dreptul acordat funcționarilor enumerați prin art. 21 din legea crâșmelor de a constata și aplica pedepsele de competența lor după acea lege. — Când însă, prin aliniatul ultim al art. 51 l. j. o., se zice că judecătorii «de asemenea judecă și contravențiile prevăzute de art. 36 din codul civil» se reia legătura cu legile enumerate mai sus prin art. 51, și deci competența nu poate fi de cât în ultimă instanță pentru abaterile săvârșite la registrele de stare civilă, și nu în primă instanță, după cum se susține de către acei cari se bazează în aceasta pe cuvintele *de asemenea*, puse după excepția din aliniatul penultim al art. 51 l. j. o.

D. C. Zaharia

Judecător-Vaslui.